

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه اول شهریور ماه ۱۳۲۲ *

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بیانات آقای رئیس راجع به علت از بین رفتن موضوع استیضاح
- ۳ - طرح و تصویب لایحه ضرب پیشین
- ۴ طرح لایحه مبادله زرهای جزو پشتوانه موجود در خارج کشور
- ۵ - تصویب چهار فقره مرخصی
- ۶ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

(مجلس یکساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز پنجشنبه ۲۷ مرداد ماه را آقای (هاشمی) منشی قرائت نمودند *

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (خیر) صورت

مجلس تصویب شد

[۲ - بیانات آقای رئیس راجع به علت از بین رفتن موضوع استیضاح]

رئیس - امروز را برای جواب استیضاح آقای نوبخت

آقای رئیس دولت معین نموده بودند که حاضر بشوند و جواب بدهند دولت حاضر شده اند که جواب بدهند ولیکن آقای نوبخت حاضر نشده اند در این صورت دولت وظیفه خودش را انجام داده است در این صورت وارد دستور میشویم

* عین مذاکرات مشروح یکصد و نود و دومین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : دکتر سمیعی - طوسی - مکرّم افشار - لبقوانی - فاطمی - فتوحی - حریری - ریگی .

غائبین بی اجازه - آقایان : رضوی - مرآت اسفندیاری - نوبخت - فیاض - شه دوست - فرخ - سمیعی - اورنگ - رفیعی - منشار -

شجاع - چاپچی - اکبر - هدایت - عطاء الله یالیزی - حمزه تاش - مهدب - هدایت الله یالیزی - فرشی - طباطبائی - اصفهانی - شیرازی - نقه الاسلامی - نمازی -

امیر تیمور - صادق وزیری - مقدم - بهبهانی - مستشار نقابت - اردبیلی - کامل ماکو - نصر تیان - همراز .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : مهدوی - خسروشاهی - بوداغبان .

برای شور دوم مطرح نموده و چون در موقع شور اول پیشنهادی از طرف آقایان نمایندگان نشد بود کمیسیون عین گزارش شور اول خود را که مبنی بر موافقت با عین ماده واحده پیشنهادی دولت است تأیید نموده اینک گزارش آن برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم میشود

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت خواند میشود ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود ۱۱۸۷۱۸ کیلو مسکوک پنج و ده دیناری نیکل خارج از رواج موجود در اداره ضرابخانه را بر ماخذ نرخ نیویورک در تاریخ تصویب این قانون بدولت هندوستان فروخته و بجای وجه نقد در مقابل بهای آن آلومنیوم و مس از دولت نامبرده نرخ نیویورک دریافت نماید .

ضمناً موقتاً بوزارت دارائی اجازه داده میشود تا موقع دریافت آلومنیوم هر مبلغ از بیست میلیون و نیم ریال پیش پیمش گفته را که ممکن شود با مس ضرب نموده و بجریان بگذارد و همینکه وسیله ضرب پیش برنز فراهم گردید مسکوک مس ضرب شده را بتدریج از جریان خارج و به پیش برنز تبدیل نماید .

رئیس - آقای انوار .

انوار - چون عده کافی نیست اجازه بنده محفوظ باشد تا عده کافی بشود بعد عرایض خود را عرض میکنم

رئیس - پس قدری تأمل فرمائید تا عده کافی بشود

(در این موقع عده کافی شد)

رئیس - آقای انوار فرمائید

انوار - اینجا در ماده واحده نوشته است که پولهای نیکلی که خارج از رواج است و در ضرابخانه موجود است اینها را ببرند به هندوستان بفروشند و مس بخرند و ضرب کنند چنانچه آقایان در نظر داشته باشند در زمان مرحوم مظفرالدین شاه وقتی که مرحوم حکیم الملک رئیس ضرابخانه شد پول سیاه حاجی محمد حسنی را برداشتند از بین و این پول نیکل را بجای آن ترویج کردند و این پول نیکل همینطور رواج بود در مملکت و جاری بود در یک سال قبل

بقیمت اعلا بفروش برسانند و در مقابل آن مقداری آلومی نیم خریداری کنند و با مس مخلوط نمایند تا موقع دریافت آلومی نیم مسکوک مس تهیه نمایند که این پیش در صورت جمع آوری ارزش آنها نداشته باشد که اشخاص استفاده جو بتوانند از جمع آوری آن استفاده کنند و ضرری بمملکت نزنند و مردم را از پول خورد رایج محروم کنند بهمین نظر بود که دولت در صدد افتاد این مسکوکات نیکلی را به هندوستان ببرد و بفروشد و در مقابل آلومی نیم بخرد نظر دیگری در بین نبوده است

رئیس - آقای سزاوار

سزاوار - بنده راجع باین قسمت فروش فلز به هندوستان عرضی ندارم عرض بنده نسبت بقسمت اخیر ماده است از لحاظ تهیه پیش برنزیله مس که تهیه میشود برای مسکوک پنج دیناری و ده دیناری اصولاً باید دید این پیش که فعلاً کمیاب است و در دسترس مردم نیست برای چیست ؟ و حتی غالب آقایان می بینند که اکثر کاین و کسبه و اصناف هر محل یک قسم کاغذ و کارت مخصوص بجای پول خورد برای خودشان تهیه کرده اند و عوض پیش برنزیله مشتریان تقسیم میکنند ما فلزی که داشتیم یعنی مسکوک پنج دیناری و ده دیناری که داشتیم البته بمیزان کافی بود حال چه شده است که باین وضعیت مبتلا شده ایم که امروز این فلز جمع آوری شده و خریداری شده است و اشخاصی که استفاده جو بوده اند اینها را جمع کرده اند و خریده اند و الا آن مردم بطور اجبار همین طور وزارت مالیه دچار این محذور اشکال شده است آقای مخبر توجه فرمائید بعرایض بنده بنظر بنده این موضوع ناشی از عدم توجه اولیای امور مالی است بدیهی است نمیخواهم عرض بکنم بی کفایتی بلکه از لحاظ توجه نکردن بموضوع است چرا ؟ برای اینکه بدیهی است اگر یک فلزی که قیمتش ده دینار است باید که همیشه میزانش در دست وزارت دارائی باشد که این هیچوقت زائد بر میزان بهائیکه دارد بخودش نگیرد و اگر زائد بر میزان بهار بخودش گرفت در مقابل پول دیگر اینها را جمع آوری بکند تا بیفتد

بدست همان اشخاصی که بر صدد نفع هستند همان تاجر و کاسب و اشخاصی که این کار را کرده اند و مردم دچار این مضیقه و این پیش آمد نموده اند پس در آن روزیکه این پیش برنزیله و در دسترس مردم گذاشته شده است قطعاً این بها را نداشته یعنی ارزش فعلی را نداشته و بعداً این ارزش را پیدا کرده و میخواهند بگویند در اثر ارزش پول این ترقی قیمت پیدا شده و جمع شده و ازین رفته و امروز در دسترس مردم نیست خوب چرا در موقع خودش وزارت دارائی باین موضوع توجه نکرد و حالا با این ترتیب راجع بجریان انداختن مسکوک مسی هم بنظر بنده از کجا که بعداً دچار این محذور و اشکال نشویم بنا بر این بنظر بنده تنها آوردن یک ماده واحده و اجازه گرفتن برای این تحولی که در نظر است از برای ضرب و رواج یک مسکوک دیگر کافی نیست بلکه باید وزارت دارائی یا آن وزارت مربوطه ای که مسئول این کار است مراقبت کند جدیت کند چون این مسئله فنی است و مسائل فنی تخصص فنی لازم دارد باید وزارت دارائی بورس داشته باشد مراقبت کند حساب کند هر روز رویش و اگر یک روزی یک پولی بخواهد بهای خودش را از دست بدهد یا ترقی بکند فوراً در صدد علاج بر آید که ضرری متوجه دولت و مردم نشود نه اینکه بیست میلیون را خریدند وقتی ازین رفت آنوقت دو مرتبه یک ماده واحده بیاورند این جا این بضرر دولت و بر علیه خزانه دولت است و بنده خواستم این را توضیح بدهند که این موضوع ناشی از چه بوده و قضیه چیست .

وزیر دارائی - البته در موقعی که یک سکه ای را ضرب

میکند همانطور که نماینده محترم اظهار داشتند حساب آنرا میکنند که طوری باشد که برای جمع آوری صرف نکنند و همیشه این قسمت در نظر بوده که بعد ها اشکالاتی فراهم نشود و همیشه بیک میزانی آنرا نگاه میدارند که صرف نکنند که جمع بکنند و خرید و فروش کنند راجع بقسمت پیش برنزیله ده شاهی آن هیچ صرف نکرده است و جمع آوری نشده است فقط پیش برنزیله و صدد دیناری اش چون مقدار فلزش بواسطه

ترقی جنس ترقی قیمت پیدا کرده است مقدار یکشاهی و صد دیناری جمع شده است ولی دهشاهی بهیچوجه جمع نشده است و یک قسمت هم کسه این پول در دسترس مردم نیست و کم شده است برای این بوده که یک مؤسسه‌ای هم از برای احتیاط و برای مصارف خودشان جمع کرده بودند از این لحاظ یک قدری پیشیز در دسترس مردم کم بود و لسی حالا همانطور که اظهار فرمودند این مسئله در نظر گرفته شده است و این نیکل را هم که رایج نکردیم از همین نظر بود چون فلزش امروز خیلی قیمت دارد و اگر بخواهیم خیلی کوچکش کنیم تأثیری ندارد و اسباب زحمت برای مردم میشود و اگر هم بخواهیم بهمین اندازه و همین مقدار ضرب کنیم چون صرف میکند جمع آوری میکنند و اسباب زحمت دیگری فراهم میشود بنا بر این آنچه که مطالعه کردند و دقت کردند پیشیز مس و آلومی نیم ضرب شود و این بهترین طرزی است که طلا آن برای جریات خوب است و فعلاً هم یک جور میشود بنا بر این مطابق این ماده ما قرار گذاشته‌ایم که این نیکل موجود را بقیمت روز بفروشیم و عوض آن آلومی نیم و مس بگیریم که بتوانیم مقداری پیشیز ضرب کنیم و در دسترس مردم بگذاریم که رفع احتیاج بشود و این قسمتی که فرمودند البته توجه میشود که همیشه میزان قیمت طوری باشد که صرف نکنند و در نتیجه طوری نشود که دوباره اسباب زحمت مردم فراهم شود و خیال میکنم در نتیجه مذاکراتی هم که شده است خیلی زودتر آن چیزی که باید عوض بما بدهند بدهند که رفع مشکلات ما را بکنیم.

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.)

رئیس - موافقین با ماده واحده پیشیه‌های دولت راجع به پیشیز بر خیزند (اکثر بر خاستند) تصویب شد.

[۴ - طرح لایحه مبادله زرهای جزء پشتوانه موجوده در خارج کشور با اسکناس]

رئیس - لایحه تبدیل زر با اسکناس مطرح است گزارش کمیسیون خوانده میشود :

گزارش از کمیسیون قوانین دارائی بمجلس شورای ملی کمیسیون قوانین دارائی لایحه شماره ۴۳۶۲ دولت را

راجع بمبادله اسکناس بازرهائیکه جزء پشتوانه در خارج از کشور موجود است باحضور آقای وزیر دارائی تحت شور و مذاقه قرار داده و بالاخره با ماده واحده زیر موافقت حاصل شده اینک گزارش آن برای شور اول تقدیم میشود ماده واحده - هیئت نظارت پشتوانه اسکناس مجاز است بازرهائیکه جزء پشتوانه اسکناس در خارج از ایران موجود است و یا بعداً تحصیل و بایران وارد خواهد نمود به نحویکه مقتضی بداند بصورت مسکوک یا شمش در داخل کشور برای جمع آوری اسکناس های زاید بفروش برساند و همچنین میتواند باسیم موجود در پشتوانه اسکناس تبدیل نماید . نرخ فروش زرو نرخ فروش سیمی که از تبدیل سیم بزر از پشتوانه آزاد میشود و سایر وسایل اجرای این قانون بر حسب تصویب هیئت وزیران مقرر خواهد شد .

رئیس - شور اول است البته کلیات هم ندارد . آقای

طهرانچی

یکی از نمایندگان - نیستند

رئیس - آقای انوار -

انوار - بنده اساساً با این لایحه موافقم ولی خواستم از آقایان وزراء و وزیر دارائی یا وزرای دیگر یا هیئت نظارت که دو نفرشان در مجلس تشریف دارند سؤال کنم بعد از آنکه اجازه داده شد مطابق یک قانونی که آن لیره ها تریبی داده شود که فروخته شود و در مقابلش اسکناس ها جمع آوری شود آیا در این اقدامی که شده است تأثیری کرده است در جمع آوری اسکناس و اسکناس کمتر شده است یا نه ؟ این یک موضوع چون منظور این بود اسکناس ها جمع شود و نرخها بیاید پائین و من خواستم توجه بدهم که آقایان خیال نکنند این اسکناس ها را متمولین جمع میکنند خیر این طور نیست بروید بیرون و به بینید که این دکان دارها و کسبه چقدر اسکناس جمع آوری کرده اند و هر دکانداری این قدر (با اشاره دست) اسکناس توی بغلش هست و کسی مثل اینها نیست و هر یک از آن ها خدا شاهده است بنده نمیگویم میرغضب هستند باز میرغضب رحمی درین هست هر متناعی که نزدشان هست

این متاع را یک تومان را ده تومان می کند و می فروشند و اسکناس جمع می کنند یک برده بر بیست و ماهم بحمدالله از بسکه قانون داریم فوراً برای دزدها و آدم کش ها میرویم یک بنگاه حمایت زندانیان تشکیل میدهم که دزدی که میکنند میروند آنجا در تحت حمایت این رقیق القلب ها واقع میشوند آنوقت می بینید با اینحال این کسبه چه میکنند بجان مردم شما یک فکری برای این موضوع بفرمائید یک قانونی برای این کار بیاورید و الا با دادن این ها اسکناس جمع نمی شود و این وضع بحال خودش باقی است اینهایی که عرض میکنم همه صحیح است بنده خودم در بازار و دکان میروم بنده که نوکر ندارم خودم باید بروم خودم همه کاره هستم می بینم که این کسبه چکار می کنند و چقدر اسکناس تنگ بغلشان است و شما هم نمی توانید جمع کنید و این طلاها را هم بیرون ندهید این طلاها را هم دیگران میبرند بیرون باز دومرتبه در زحمت می افتیم بنده عقیده دارم شما باید این اسکناس ها را از دست کسبه در بیاورید و یک فکری برای این کار بکنید که این قدر پیش آنها این پول جمع نشود بروید در هر دکان ملاحظه بفرمائید هر یک از کسبه از آن پینه دوز میگردد تا آن کسی که ارسی صد تومانی می فروشد از آن سبزی فروش گرفته تا کسی که حریر میفروشد چه میکنند بجان مردم حکایت غریبی است مسئله این کسبه و این بیرحم هایی که بجان یک مشت مردم بدبختی افتاده اند که باید مصرف کنند و هر چه گیرشان می آید باید دو دستی باین ها بدهند من نمیخواهم بعضی چیزها را جلوی مجلس عرض کنم یک چیزیکه هفتصد دینار قیمتش بوده است حالا چهارده قران شده است با این ترتیب نمی شود که لیره و طلا بدهید که اسکناس جمع آوری شود باید برای اینکار یک فکر اساسی بکنید در مورد کسبه و ظلم و اجحاف آنها .

مخبر - عرض کنم این که آقای ابوار فرمودند اسکناس پیش متمولین نیست و نزد اصناف است خوب این اصناف بر حسب احتکارها و سفته بازهایی که از نظر اقتصادی میکنند متمول شده اند و اینها الآن متمولین هستند و اگر متمول

نشده بودند که این قدر اسکناس که میفرمائید در پیش آنها جمع نمی شد و بودن اسکناس پیش آنها معلوم میکند که اینها متمول شده اند و اسکناس ها را انداخته اند و البته در قسمت احتکار و اجحاف و تعدی که اصناف و تجار میکنند بنده وارد نمی شوم برای اینکه مورد بحث ما نیست و خارج از موضوع است و البته راجع باین قبیل امور ما قوانینی داریم اختیاراتی هم بد کتر میلیسپو داده ایم که متأسفانه تا کنون نتوانسته است از آن اختیاراتش استفاده کند ولی راجع بفروش زرو جمع آوری اسکناس که فرمودید باید خدمتتان عرض کنم اولاً این زر متعلق بما نبوده یعنی در داخل ایران نبوده است و این زرهایی است که مطابق عهدنامه که با انگلیس ها بسته ایم در مقابل پیمان عوض اسکناس هایی که دولت با آنها داده است البته صدی شصت بما طلا میدهند و این طلاها از خارج باید بیاید و تمرکز پیدا کند و پشتوانه بشود ولی در مقابل این اسکناس که در دست مردم است بهتر است ما این طلاها را بفروشیم یعنی آنها را که از خارج می آید و در مقابل آن اسکناس جمع کنیم و هر قدر از حجم اسکناس کم شود البته بآن تناسب یا به تناسب بیشتری زندگانی بالاتر خواهد رفت و قیمت اجناس تنزل پیدا میکند و مردم آسایش پیدا میکنند گویا اینکه نمی شود تمام را در نتیجه تورم اسکناس گرفت و گفت که تورم اسکناس زیاد تأثیر دارد بلکه کمی اجناس هم در داخله خود مؤثر است ولی این هم جای تردید نیست که تورم اسکناس و زیادی آن خود باعث ترقی قیمت میشود چون اسکناس در دست مردم زیاد است اگر ما بتوانیم بوسیله طلاهایی که از دولتین انگلیس و آمریکا می گیریم مقدار زیادی از اسکناس هایی که در جریان است و در دست مردم است تقلیلی بدهیم و جمع آوری کنیم و از جریات خارج کنیم از برای تنزل دادن بهای اجناس خیلی مؤثر است و این خود خدمتی است و این که فرمودند این طلاها خطر دارد اگر ما بخواهیم بفروشیم و بخارج می رود هیچ خطری ندارد برای اینکه مال ما نیست چیزی که ایجاب زحمت اینان است انتشار زیاد اسکناس است همین انتشار زیاد

اسکناس است و اگر ما بوسایل مختلفه که یکی از آن ها خود فروش زر است ما بتوانیم از حجم اسکناس در داخله کم کنیم این هم خود يك خدمت اقتصادی است که بمملکت کرده ایم پس هیچ ضرر ندارد که ما این طلاهایی را که از خارج وارد میشود بفروشیم و در مقابلش اسکناس را جمع کنیم و اینکه آقا فرمودند طلا می رود بخارج طلا که خود بخود نمی رود لابد در مقابل يك کالائی خواهد رفت و هر اندازه اینکه طلا بخارج برود در مقابلش يك کالائی می آید که این ممکن است گشایشی در امور اقتصادی ما بشود و رفع احتیاج ما را بکند چه ضرر دارد طلا که فی حد ذاته يك قیمت معینی ندارد چیزیکه مایه احتیاج مردم است و برای ما لازم است و رفع احتیاج ما را میکند آن لازم است و اگر ما بتوانیم در مقابل طلا که به تجار و مردم بفروشیم اسکناس را جمع کنیم، آنها هم میتوانند بروند و در مقابلش جنس بیاورند کالا بیاورند قماش بیاورند قند بیاورند شکر بیاورند و بالاخره مردم را از این سختی و تنگی رهایی بدهند و این خود يك خدمت بزرگی است برای مملکت و برای رفاه اقتصادی کشور و الا طلا فی حد ذاته باعث سعادت يك مملکت نمیشود و البته وجود کالا و اجناس و چیزهایی که برای رفع احتیاج عامه مفید و مؤثر است لازم است که وارد شود پس جای هیچگونه نگرانی نیست که طلا را يك عده اشخاص از ما بگیرند و در مقابلش اسکناس بدهند که از جریان خارج شود و در مقابل هم این طلائی را که میگیرند ببرند بخارج و برای ما کالا بیاورند برای آسودگی مردم و رفع احتیاج مردم و این خود يك خدمتی است که بکشور شده است .

رئیس - آقای طباطبائی .

یکی از نمایندگان - ایشان غایبند

رئیس - آقای امیر تیمور

یکی از نمایندگان - ایشان هم غایبند

رئیس - آقای منشور

منشور - اینکه آقای مخبر فرمودند که این زرهایی که

بفروش میرسد مال ما نیست و مال خارجیها است که در مقابل اسکناس بما میدهند بنده میگویم مال ایران است
مخبر - من نکفتم .

منشور - چرا آنروز هم گفتید که مال خارجیها است و در مقابل اسکناس بما میدهند ولی میفرمودید بواسطه اشکالاتی که در حمل و نقل بود چطور شد و امروز اشکالات مرتفع شده است و مانعی نیست که بیاورند این جا بهر حال این زرها پشتوانه اسکناس است جنابعالی لابد پشت این اسکناس های ده تومانی خودمان را ملاحظه فرموده اید که نوشته اند يك پهلوی طلا نه يك پهلوی هوا شما فرض کنید خودتان بعوض يك اسکناس ده تومانی بخواهید شش تا از این اسکناسها بدهید و يك پهلوی طلا بگیرد معلوم میشود که شما عمداً باعث شده اید که پول ما تنزل پیدا کند اگر امروز پول ما تنزل پیدا کرده است بواسطه زیادی اسکناس نیست این اسکناسها را که شما مفت نداده اید بمردم همه مردم که تاجر نبوده اند که زوی معاملاتشان ده يك بخورند و روی حجم معاملات يك استفاده های زیادی کرده باشند و امروز کیسه های شان پر اسکناس باشد و باگونی ببرند ببانك و در مقابلش لیره و پول طلا بگیرند عده ای از مردم یا این پول را داشته اند یا این پول را زحمت کشیده اند و جان کنده اند تا بهشان داده اند آن کسی که يك تومان را در مقابل يك تومان قبول کرده است نمیشود حالا آمد و باو گفت که تو بیا شش تومان یا هفت تومان بده و يك تومان نقره یا طلا بگیر و ببر این از انصاف بدور است بعقیده بنده باید پول بر گردد بخزانة بانك و پشتوانه ثابت اسکناس باشد اگر هم خواستید بدهید بهمان قیمتی که می ارزد اسکناس بدهید اما چه شده است که اسکناس ما دائره اش را گم کرده است این بواسطه این است که جنس نیامده است و جنس کم است جنابعالی بیاناتتان صحیح بود اما کاملاً رسا نبود شمارا جمع بکمی جنس حرف نزدید

مخبر - چرا گفتیم

منشور - مایک مملکت صنعتی نیستیم ما اغلب احتیاجاتمان

از خارجه می آید مثل قند چائی، قماش، اتومبیل سایر وسایط نقلیه لاستیک کاغذ و غیره همه اینها از خارج می آید شما باید يك کاری بکنید که وزارت بازرگانی جواز ورود جنس با ایران را بیشتر بگیرد تا جنس بیشتر وارد بشود پارسال پیراز سال و سالهای قبل عوض اینکه سیصد هزار تن جنس با ایران وارد شود پانزده هزار تن بیشتر با ایران وارد نشد مسلم است وقتی جنس کم بود قیمتش هم ترقی میکند و دیگر آن سبزی فروش بفرمایش آقای انوار حاضر نیست جنسش را بقیمت سابق بشما بفروشد و در مقابلش قند را سیری یکتومان بخرد بدبختی بواسطه این است .

پارسال در زمستان و شب عید خودتان تخم مرغ را یکی چهار قران خریدید امروز سی شاهی است چرا؟ برای اینکه پارسال وسائل حمل و نقل نبود و کم بود و وارد نمیشد پس علت مؤثر زیادی اسکناس نیست کمی جنس هم هست بنابراین بایستی کاری کرد که ما بحتاج مردم که از خارج می آید باز هم بیاید زیاد هم بیاید آقا ما امیدواری هایمان از دکتر میلیسپو یکی همین بود که وقتی وارد شد و استخدام شد سعی کند و بکفتری دست و پا کند که يك اجناس از امریکا برای کشور ما وارد کند اما متأسفانه آن اجناس که میبایست بیاید نیامد مقدار زیادی هم از اجناس تجار در گمرکات مانده که باید بیاید و در داخله مصرف شود آنها را هم همانجا در گمرکات نگاه داشته اند که فاسد میشود بدست کسی هم نمیرسد و البته آنهائی هم که دارند اجناسشان را از دست نمیدهند برای آنکه پشتش چیزی نیست بنابراین باید سعی کرد جنسش را زیاد کرد شما اگر طلا بدهید و اسکناس جمع بکنید این فایده اش چه چیز است .

رئیس - آقای نراقی .

نراقی - چون در ضمن شور در ماده واحده اسمی از هیئت نظارت پشتوانه اسکناس برده شد و بنده هم افتخار عضویت این هیئت را دارم با اجازه آقای مؤید احمدی که رئیس هیئت نظارت هستند يك توضیحاتی بعرض آقایان میرسانم : ایراداتی که آقای منشور کردند تا اندازه ای وارد

بود اما منافاتی هم ندارد که این قانون بموقع اجرا گذارده شود و مسلم است که عملی شدن این قانون هم در جای خودش تأثیر زیادی در پائین بردن قیمتها و کم شدن اسکناس خواهد داشت (صحیح است) بموجب پیمانی که بین دولتین ایران و بریتانیا منعقد شده است دولت ایران مکلف است که احتیاجات ارزی آنها را مرتفع کند آنها هم در مقابل به ما لیره میفروشند و ارز میفروشند و هر سه ماه سه ماه رسیدگی میشود بآن حساب ارزی و صدی شصت از آن تبدیل میشود بزر و روی مظنه و نرخ بازار بین المللی از قرار هر انس طلا هشت لیره و نیم یا ۱۶۸ شلینگ و طلائی که بما تحویل میدهند بموجب همان پیمان در پرتو ریا (افریقای جنوبی) بحساب بانك ملی ایران ذخیره میشود و از موقعی که این قانون گذشته تا حالا طلائی که داده شده است تقریباً صد و دوازده خروار طلا تحویل هیئت نظارت اندوخته اسکناس شده است که در پرتو ریا زیر نظر ما موجود و امانت است و در مقابلش اسکناس منتشر شده است و صدی شصت از اسکناسهای منتشر شده این طلاها است صدی چهل آن هم ارز موجود است که قابل فروش است در بازار دنیا (لیره دلار است) و مشتری هم در بازار دارد پس اسکناس که منتشر شده است پشتوانه فلزی و ارزی دارد و این ارزی هم که در اختیار ما است تنزل قیمتش نسبت به طلا تعیین شده است یعنی آنرا هم میتوانیم به طلا تبدیل کنیم مثل این است که طلا در اختیار ما باشد آنوقت با این ترتیب از ما اسکناس میگیرند اما زیاد شدن مقدار اسکناس در جامعه خودش موجب شده بود که قیمت اسکناس و قیمت پول تنزل پیدا کند و اشیاء قیمتش برود بالا و امروز بیش از همه ما ها خود متفقین احساس کرده اند این کمی ارزش پول را و آنها خودشان کمک میکنند بما از حیث ارزش پول و از جمله کمکهایی که بما کرده اند این است که گفته اند آن طلاهایی که مال شما است و بموجب پیمان باید تا پایان جنگ در اختیار ما باشد و در افریقای جنوبی باقی بماند ما حاضریم در طی جنگ هم با ایران

حمل کنیم و باختیار خودتان بگذاریم و این هم يك مساعدتی است که ما بشما میکنیم و وقتی که طلا آمد و وارد ایران شد بموجب این ماده واجده از مجلس شورای ملی استجازه شده است که این طلاها که وارد شد و بتصرف هیئت نظارت برآمد اجازت بدهند آنرا در بازار بانك ملی بفروشد و اسکناس های زیادی را جمع کند و از رواج خارج کند با این ترتیب توجه خواهید فرمود اسکناس زیادی موضوعش ازین خواهد رفت و اسکناس که ما داریم و ما داده بودیم در مقابلش طلا داده اند صدمی شصت که در پرتو ریا موجود است که حالاً میخواهیم بیاوریم بایران و بفروشیم بمردم و اسکناسهایی که در دست مردم است جمع کنیم و در نتیجه این داد و ستد يك مقدار طلا در جامعه ایرانی بین مردم پخش خواهد شد و این يك نتیجه اش و از طرف دیگر این طلاهایی که از آنجا آورده ایم بگذاریم در خزانه بانك و آنوقت این نقره هائی که داریم بفروشیم چون نقره امروزه بعنوان پشتوانه مطلوب نیست و هیچ جای دنیا پشتوانه نقره ای ندارند و ما شش هزار خروار نقره در بانك بعنوان پشتوانه داریم این طلاهایی که از افریقای جنوبی (پرتوریا) آمد و تحویل ما شد می گیریم می گذاریم توی بانك بعنوان پشتوانه و نقره ای که امروز جزو فلزات عادی شده است و ارزش فوق العاده هم ندارد روز بروز هم قیمتش تنزل میکند آنها را می آوریم می گذاریم در دست مردم و در بازار آزاد می فروشیم که با آن گلدان و بشقاب و سینی و غیره بسازند و مردم ازش استفاده بکنند و ضمناً خواستم تذکر بدهم با آقایان که دولت بریطانیا یعنی متفقین ما خودشان متوجه شده اند که زیادی تقاضای اسکناس از ما باعث تنزل پول ما شده است و مدتی است تقاضایشان را کم کرده اند و کمتر از ما اسکناس میگیرند و احتیاجشان را با وسایل دیگر رفع میکنند از جمله قریب یکمאה قبل مقدار شصت و شش شمس طلا آوردند بایران و زیر نظر ما بردند بضراب خانه ما و تبدیل کردند بسکه طلای پهلوی در حدود سه خروار و زنتش بود این سه خروار را تبدیل کردند بسکه پهلوی و سکه پهلوی طلا از حیث ارزش

(اکثر برخاستند) تصویب شد. مرخصی آقای اصفهانی خوانده میشود:
آقای اصفهانی درخواست چهل روز مرخصی از ۱۶ مرداد ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن بمرض میرسد.
رئیس - آقایان موافقین برخیزند (جمع کثیری برخاستند) تصویب شد. مرخصی آقای هدایت.

آقای هدایت برای رسیدگی بامور محلی لازم شده مسافرتی بفارس بنمایند و درخواست دو ماه مرخصی از تاریخ ۲۳ مرداد ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود.
رئیس - آقایان موافقین بامرخصی آقای هدایت برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. مرخصی آقای حمزه تاش.
آقای حمزه تاش بواسطه کسالت مزاج بر حسب تجویز پزشک معالج برای تغییر آب و هوادرخواست شش هفته مرخصی از ۱۶ مرداد ۳۲۲ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی

بدرخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بمرض میرسد.
رئیس - آقایان موافقین برخیزند (جمع برخاستند) تصویب شد. عده دیگری هم از آقایان اجازه مرخصی خواسته اند ولی بایستی تأمل بفرمایند تا آقایانی که مرخصی داشته اند و رفته اند برگردند و چون آقایان تقاضا کنند کان تشریف دارند تمنی میکنم تشریف داشته باشند تا آن آقایان بیایند (صحیح است).

[۵ - موقع ودستور جلسه آتیه - ختم جلسه]

رئیس - اگر اجازه می فرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آتیه روز پنجشنبه سوم شهریور و از آقایان خواهش میکنم که زودتر تشریف بیاورند و طوری تشریف بیاورند که سه ساعت قبل از ظهر حاضر باشند. برای اینکه قبل از تشکیل جلسه علنی جلسه خصوصی خواهیم داشت (صحیح است) دستور هم لوایح موجوده (مجلس مقارن ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

عین لیره طلای انگلیسی است یعنی همان قدر ارزش دارد و طلای خالص همان قدر است و بهمان قیمت هم فروخته شد باز هم احتیاجاتشان را بهمین ترتیب رفع میکنند دو هفته قبل بوسیله طیاره ۲۵ هزار لیره انگلیسی از قاهره وارد کردند این راهم بما تحویل دادند ماهم تحویل بانك ملی دادیم و بحساب بانك فروش رفت در بازار آزاد باز در هفته دیگرش ۲۸ هزار لیره انگلیسی آمد و تحویل ما دادند و در کیشهای بانك بفروش رفت و پولش را گرفته پس با این کیفیت آنها اصراری ندارند که بما لیره و ارز بفروشند و از ما اسکناس بگیرند و احتیاجاتشان را رفع کنند و خودشان پول طلا و شمس طلا آورده اند و احتیاجات پولی شان را از اینراه دارند زفع میکنند در صورتیکه مطابق پیمان میتوانند از همه این قسمت ها خودداری کنند چون دولت متعهد شده است احتیاجات پولی آنها را مرتفع کند ولی آنها هم علاقمند شده اند که نگذارند پول ما تنزل پیدا کند و روی این اصل آمده اند بما طلا میدهند و لیره طلا آورده اند و در بازار می فروشند که پشتوانه اسکناس ما باشد و طلائی که قاعدتاً بایستی تا پایان جنگ در اختیارشان باشد حاضر شده اند که بیاورند و در بازار ایران فروخته شود و اسکناس ها جمع آوری شود با این وضع خیال میکنم این لایحه يك لایحه بسیار مفیدی است تصویب آن تأثیر بزرگی در بهبودی اوضاع اقتصادی ایران خواهد داشت.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی میگیریم بورد در شور دوم آقایان موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

[۴ - تصویب چهار فقره گزارش

کمیسیون عرایض و مرخصی]

رئیس - چند فقره گزارش از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است خوانده میشود. مرخصی آقای فرخ.
آقای فرخ درخواست یکمאה مرخصی از یازدهم مرداد ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن بمرض میرسد.

رئیس - آقایان موافقین بامرخصی آقای فرخ برخیزند

قانون

قانون اجازه فروش مسكوك نيكل خارج از رواج و ضرب پشيز مس

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود ۱۱۸۷۱۸ كيلو مسكوك پنج وده دیناری نیکل خارج از رواج موجوده در اداره ضرابخانه را بر مأخذ نرخ نیویورک در تاریخ تصویب این قانون بدولت هندوستان فروخته و بجای وجه نقد در مقابل بهای آن آلومنیوم و مس از دولت نامبرده به نرخ نیویورک دریافت نماید

ضمناً موقتاً بوزارت دارائی اجازه داده میشود تا موقع دریافت آلومنیوم هر مبلغ از بیست میلیون و نیم ریال پشیز پیش گفته را که ممکن شود بامس ضرب نموده و بجریان بگذارند و همین که وسیله ضرب پشیز برنز فراهم گردید مسكوك مس ضرب شده را بتدریج از جریان خارج و به پشیز برنز تبدیل نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه اول شهر یورماه یکهزار و سیصد و بیست و دو بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری